

معرفی محصول گندم آبی رقم سیروان

امین مجیدی، محقق مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع استان قزوین

۲. مدیریت تغذیه و آب

سیروان در مدیریت آب کارآمد است، اما برای رسیدن به کیفیت نانوائی "خیلی خوب"، مدیریت نیتروژن و فسفر باید دقیق باشد:

● فسفر و پتاسیم: کودهای فسفره و پتاسیمی باید به صورت پایه و در زمان کاشت در عمق مناسب خاک قرار گیرند تا به توسعه سیستم ریشه‌ای قوی کمک کنند؛ این امر به‌طور مستقیم بر تحمل خشکی در مراحل بعدی تأثیر می‌گذارد.

● نیتروژن (اوره): مصرف نیتروژن باید به صورت سرک و متناسب با مراحل حساس رشد تقسیم شود. توصیه می‌شود بخش عمده نیتروژن در دو مرحله اصلی مصرف شود: مرحله مصرف سرک اول پس از ظهور اولین گره و سرک دوم در مرحله پر شدن دانه برای بهبود وزن هزار دانه و کیفیت پروتئینی. از مصرف بیش از حد در مراحل اولیه پرهیز شود تا از خوابیدگی (ورس) و تشدید حساسیت به برخی بیماری‌ها جلوگیری شود.

● آبیاری تنشی: در مناطقی که آبیاری محدود است، اولویت آبیاری باید در دو مرحله حساس باشد: مرحله تشکیل ساقه (پنجه‌زنی تا انتهای ساقه رفتن) و مرحله گل‌دهی تا تشکیل دانه. مدیریت دقیق آبیاری پس از مرحله خوشه‌دهی، همان عاملی است که پتانسیل تحمل خشکی سیروان را فعال می‌سازد.

۳. مدیریت آفات و بیماری‌ها

با توجه به نیمه مقاوم بودن سیروان در برابر زنگ‌های اصلی:

● بیماری‌شناسی: در مناطقی که سابقه شیوع زنگ قهوه‌ای یا سیاه وجود دارد، پایش مستمر ضروری است. در صورت مشاهده علائم اولیه، استفاده از قارچ‌کش‌های سیستمیک توصیه می‌شود.

● آفات کلیدی: کنترل شته‌ها و سن گندم باید به صورت تلفیقی و در زمان مشاهده آفت صورت پذیرد تا از کاهش کیفیت دانه جلوگیری شود.

۴. برداشت

برداشت باید زمانی صورت گیرد که رطوبت دانه به حد استاندارد (معمولاً ۱۲ تا ۱۴ درصد) رسیده باشد. زودتر از موعد برداشت، کیفیت نانوائی تحت تأثیر قرار گرفته و دیرتر از موعد، ریسک ریزش دانه و ترک‌خوردگی افزایش می‌یابد.

۵۹۷۰	میانگین عملکرد در شرایط خشکی (کیلوگرم در هکتار)
۸۸۶۸	رکورد عملکرد (کیلوگرم در هکتار)
زودرس	گروه رسیدگی
۹۴	متوسط ارتفاع بوته (سانتیمتر)
بهاره	عادت رشدی
مقاوم	واکنش به بیماری زنگ زرد
نیمه مقاوم	واکنش به بیماری زنگ سیاه
نیمه مقاوم	واکنش به بیماری زنگ قهوه‌ای
مقاوم	وضعیت خوابیدگی
نیمه مقاوم	وضعیت ریزش دانه
۴۵	وزن هزار دانه (گرم)
۱۲	میانگین درصد پروتئین
خیلی خوب	کیفیت نانوائی

رقم گندم آبی سیروان، یکی از ارقام اصلاح‌شده و جدید گندم نان است که با هدف دستیابی به عملکرد بالا، پایداری در شرایط محیطی متغیر و کیفیت نانوائی مطلوب معرفی شده است. این رقم در گروه رسیدگی زودرس قرار دارد و از نوع بهاره است و متوسط ارتفاع بوته حدود ۹۴ سانتی‌متر برخوردار است که پایداری مناسبی در برابر خوابیدگی نشان می‌دهد.

میانگین عملکرد این رقم در شرایط خشکی حدود ۵۹۷۰ کیلوگرم در هکتار و رکورد عملکرد آن به ۸۸۶۸ کیلوگرم در هکتار می‌رسد که بیانگر توان بالقوه بالایی آن در بهره‌وری تحت مدیریت مناسب زراعی است. رقم سیروان از لحاظ بیماری‌های مهم گندم، نسبت به زنگ زرد مقاوم، نسبت به زنگ سیاه و زنگ قهوه‌ای نیمه مقاوم بوده و از این نظر قابلیت سازگاری مطلوبی در مناطق مستعد بیماری‌ها دارد.

از نظر خصوصیات کیفی، وزن هزار دانه در این رقم حدود ۴۵ گرم و میانگین درصد پروتئین آن ۱۲ درصد است که در کنار کیفیت نانوائی بسیار خوب، آن را گزینه‌ای مناسب برای صنایع آرد و نان کشور می‌سازد. همچنین مقاومت نسبی به ریزش دانه موجب پایداری بهتر عملکرد در شرایط برداشت تأخیری می‌شود.

بر این اساس، رقم گندم آبی سیروان را می‌توان به‌عنوان یک رقم کارآمد، پرتوانسپیل و دارای کیفیت مطلوب معرفی کرد که برای مناطق دارای منابع آبی و شرایط زراعی مناسب، انتخابی فنی و اقتصادی به شمار می‌آید.

ویژگی ممتاز سیروان، زودرس بودن آن در کنار عملکرد خیلی خوب نانوائی است. این ترکیب باعث می‌شود که کشاورز هم زودتر محصول را برداشت کرده و ریسک‌های آخر فصل را کاهش دهد و هم از محصولی با کیفیت بالا برخوردار باشد. تأکید اصلی بر عملکرد این رقم در شرایط تنش کم‌آبی است. مطالعات میدانی نشان می‌دهد که در مناطقی که آبیاری در مراحل حساس رشد محدود می‌شود، سیروان عملکرد خود را به‌خوبی حفظ می‌کند. به عنوان مثال، در شرایط تنش کم‌آبی آخر فصل در سال‌های ۸۴-۸۵، عملکرد این رقم توانست ۴٪ برتری را نسبت به میانگین ۲۰ زنتیپ دیگر به ثبت برساند.

توصیه فنی برای کشت در استان قزوین

رقم سیروان به دلیل سازگاری بالا با اقلیم معتدل و تحمل خوب به تنش‌های آبی، نیاز به مدیریت دقیق زراعی برای تضمین عملکرد و کیفیت نانوائی دارد. نکات فنی زیر باید در طول چرخه زراعی مد نظر قرار گیرند:

۱. زمان و تراکم کاشت

با توجه به زودرسی نسبی رقم و ویژگی‌های آن برای مناطق معتدل، زمان کاشت بسیار اهمیت دارد. باید کاشت را در ابتدای فصل زراعی (با توجه به منطقه و تاریخ آخرین بارندگی مؤثر) انجام داد تا گیاه فرصت کافی برای استقرار ریشه‌ها و طی کردن مراحل اولیه رشد رویشی پیش از رسیدن به دوره کم‌آبی را داشته باشد.

● تراکم بذر: برای دستیابی به تعداد بوته ایده‌آل (معمولاً بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ بوته در متر مربع در شرایط تنش‌زده)، تراکم کاشت باید با توجه به عمق کاشت و رطوبت بستر تنظیم شود. استفاده از بذر سالم و دارای گواهی، که ضامن مقاومت بیماری‌زایی و قوای جوانه‌زنی بالا است، الزامی است.